

ГЕОРГИ РАЙЧЕВ
ЛОШИЯТ ПРИЯТЕЛ

chitanka.info

Имаше едно време един момък, казваше се Доколенко. Той беше най-доброто, най-послушното и работливо момче в село Стратиловци. Когато баща му се помина, остави му две-три нивици, покъщнина, сечива и два стари воловци.

Доколенко не се уплаши от бедата. Той утеши старата си майка и заживяха двама накрай село. Залови се момчето на работа. Ора нивите, засява ги, жъна и всяка година припечелваше по нещо към бащиния имот.

След някое време нивите му станаха пет. Продаде старите волове и купи по-млади, поправи срутената къща, загради двора.

Всички от село го хвалеха; майка му се гордееше с него.

— Добро момче си имам — думаше майката, — скоро ще го задомя, ще му взема работна невеста, да ме отмени на старини...

Но случи се, че една вечер Доколенко закъсна на нивата. Когато тръгна за дома, слънцето беше слязло вече зад планината, но пълната месечина грееше над полето. Наоколо се виждаше като бял ден.

Накрай село в чужда нива имаше голям орех. Пътят минаваше покрай ореха. Когато стигна до него, Доколенко видя, че под ореха стои кон — сам-самичък, нито вързан, нито спънат! И не какъв да е прост кон, а жребец, оседлан със скъпо седло и със сребърна юзда в устата. На седлото висяха дисаги. Огледа се наоколо да види някого — никой.

„Чудна работа!“ — каза си Доколенко и повика:

— Ей, приятелю, къде си?

— Тук съм, приятелю, тебе чакам! — провикна се някой в тъмнината и тозчас пред него застана висок мъж.

Но и човекът беше много чуден: облечен господарски, с висок калпак на глава, през шията му провесена сребърна верижка за часовник, на краката — нови лъскави ботуши, а в единия ботуш пъхнат камшик със златна дръжка.

— Добър вечер, Доколенко! — каза човекът и здрависа момъка като стар приятел. — Добре дошъл, от колко вечери те чакам, най-сетне дойде.

— Че за какво съм ти притрябвал толкова! — зачуди се Доколенко.

— Че нали сме приятели? Ти ей сега сам ме повика: „Къде си, приятелю?“ — и аз дойдох. Искам да те науча да крадеш, за да станеш

богат като мене. Стига си се мъчил с тези две мършави волчета!

— Ами че как ще крам! Нали е лошо нещо да се краде.

— Не е лошо то! И много лесно е: вземай чуждото, носи на пазара и продавай! Пази се само стопаните да те не видят! Я погледни в дисагите!

Доколенко погледна — пълни догоре с орехи!

— Ти ли ги напълни?

— Аз!

— Как така, че нали орехите са чужди?

— Чужди бяха, докато висяха на ореха, сега са мои! С всичко е така: щом влезе в твоите ръце — твое е! Слушай сега, приятелю, съседът ти има два хубави вола. Тази нощ, щом той заспи, влез в обора му, извади воловете и продай ги утре на пазара! Парите изяж и изпий за твое и мое здраве... След това идвай тук всяка нощ, повиквай ме: „Приятелю, къде си?“ И аз ще ти обаждам какво да правиш.

Като каза тези думи, човекът се метна на коня и сякаш в миг потъна в земята!

Прибра се Доколенко дома, легна, но сън го не хваща. Да послуша ли, или да не послуша човека? Най-сетне не можа да се съдържи: стана, открадна воловете и ги откара на пазара. Продаде ги: дадох му за тях пълна кесия с пари.

Три дена яде, пи и се весели Доколенко. На четвъртия ден през нощта отиде при ореха и повика:

— Ей, приятелю, къде си?

И тутакси чу глас в тъмнината:

— Тук съм, Доколенко, добре дошъл! Видя ли колко е хубаво без мъка спечелени пари да гуляеш? Тази нощ ще отидеш в село Стриково. В сред селото живее най-богатият човек на селото. В обора му цвили жребец също като моя. Влез, изведи жребеца и продай го!

Изведе Доколенко коня през нощта, продаде го и изпи и тези пари.

Днес така, утре така, догдето всички разбраха, че Доколенко е станал крадец. А Доколенко не спираше. Заряза и работата си. Обраснаха с бурени нивите му, умряха от глад воловете. Горката му стара майка всеки ден плачеше и го молеше да остави този лош път, но той се надсмиваше на думите ѝ.

Веднъж се прибираше дома си от кръчмата пиян. По пътя срещна стареца дядо Кондолко. Спря го и викна:

— Хайде, дядо Кондоле, да се поборим!

Грабна стареца, сборичка го, повали го и отмина.

Дядо Кондолко стана, изгупа се от праха и бръкна в пояса си — нямаше му кесията с парите! Върна се старецът и право у Доколенкови.

— Слушай, Доколенко — рече той на пияния момък, — ти си ми откраднал ей сега наред пътя парите; харизвам ти ги с кесията. Но да се откажеш, синко, от кражбата. Виждам, че си станал приятел с рогатия, с дявола. В крив път те е повел той, на лошо място ще те изведе! Ако не вярваш моите думи, иди довечера под ореха накрай село, вържи се на някой клон, престори се на обесен и сам ще разбереш с кого имаш работа!

През нощта мисли-мисли Доколенко и реши:

„Чакай пък да се пошегувам и да видя право ли казва този старец!“

Отиде Доколенко под ореха, върза се за един клон през двете рамена, метна въже на шията си и зачака. След малко чу стъпки под ореха. Погледна — що да види: под него сам дяволът, с рога, с опашка. Гледа Доколенка, че виси, смее се презглава и дума:

— Ех, приятелю Доколенко, обеси ли се? Много си избързал! Защо не почака? Аз мислех да направя да те хванат хората и да те обесят наред село, на мегдана, ала нищо — и така добре е станало! Я чакай да позатегна бримката на врата ти, да не би да оживееш!

Подскочи рогатият, хвана Доколенка за краката, тръсна го два-три пъти, заплю го и отмина.

Слезе Доколенко от ореха, па се чуди:

— Брей, наистина право е казал дядо Кондолко — дяволът ме тикал в лошия път!

Върна се дома Доколенко и още на утрото се залови пак на своята си селска работа. Стана пак честен човек, работен, имотен; задоми се, родиха му се синове и дъщери...

Тази история е разказал на дядо ми дядо му. Дядо я разказал на татка, татко на мене и аз — на вас, деца. Не слушайте на лош приятел съветите, ако не искате да пострадате като Доколенка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.